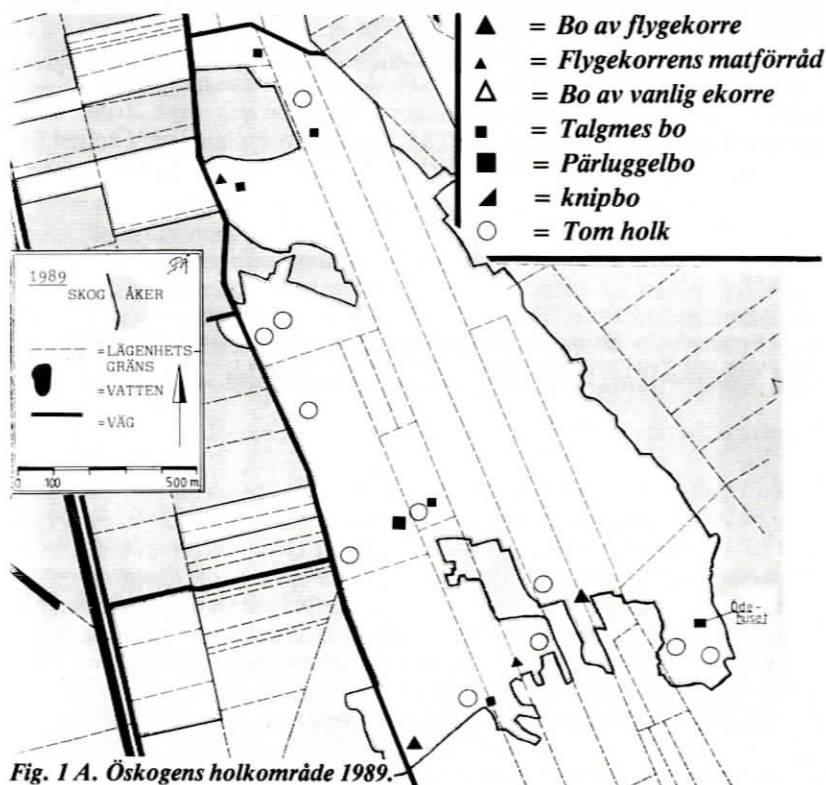

FLYGEKORREAKTUELLT 1990

Bakgrund

En av de skogsinvånare som hotas med vräkning från sin hemmiljö är flygekorren. Under de senaste 40 åren har den minskat så märkbart att den kategoriserats som utrotningshotad och närmare definierat som "hänsynskrävande". För att skapa en bättre bild av dess förekomst har i Finland en flygekorrearbetsgrupp tillsatts inom Världsnaturfonden (WWF). En förutsättning för dess arbete är att insamlingen av data fungerar rent lokalt. I 1989 års upplaga av OA-Natur referades ett mindre försök att kartera flygekorre i Vasanejden (Wistbacka & Mara 1989). Dessa försök har fortsatt och då ytterligare karteringar har startats i Jakobstadsnejden kan det vara skäl att kort presentera nuläget i de aktuella undersökningarna.

Flygekorrarna i Öskogen och Tölby

Öskogen:

I februari 1990 kompletterades holkområdet med 2 nya holkar och 2 holkar flyttades pga tidigare skogshuggarverksamhet i deras omgivning. Inalles fanns i området 19 flygekorrholkar och 5 uggholkar vilka kontrollerades i maj 1990.

ÖSKOGEN	16 Flygekorrholkar		5 Uggholkar	
	1989	1990	1989	1990
Flygekorrbo	2	4 (2)	0	1
— matförråd	2	0	1	0
Ekorrbö	0	1	0	1
Talgmes	5	6	—	—
Knipa	—	—	—	2
Pärluggla	—	—	1	0

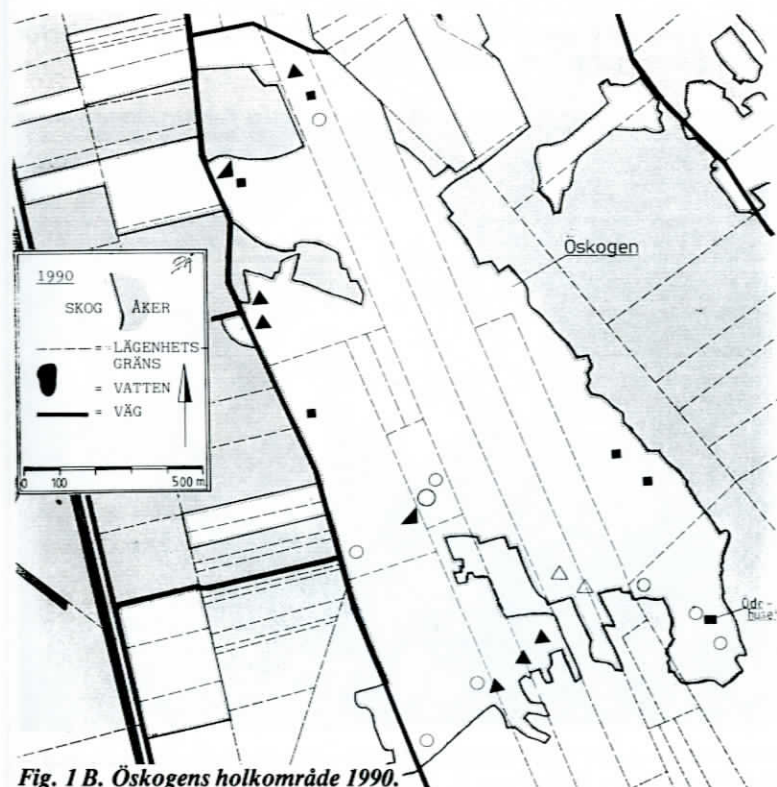

Fig. 1 B. Öskogens holkområde 1990.

Som av kartorna ses finns flygekorrarna 1990 i ungefär samma områden som 1989 även om smärre förflyttningar skett. Antalet revir var 3. Reviret vid ödehuset verkar vara öde då inga tecken på flygekorreförekomst noterats 1989—90.

Tölby—Vikby

I Tölby—Vikby kontrollerades 26 flygekorreholkar. I dessa hittades 8 bon vilka tolkades som 6 olika revir. Antalet är något högre än revirmängden 1989 (5 st) men antalet bobyggen är mycket större än 1989 (2 st).

Flygekorreundersökningar i Larsmo och Jakobstad

I Larsmo—Jakobstad har Jakobstadsnejdens Natur i samarbete med miljövårdsnämnderna gjort en enkätundersökning av flygekorrens förekomst under 1987—89. Enligt de erhållna resultaten var flygekorren mycket sällsynt i nejden. (Fig. 2)

Rapporterna berörde överlag flygekorrar som setts intill bostadshus eller villor dvs på platser där tillgången på boplatser i form av holkar kan förväntas vara god. Endast en flygekorre noterades i skogsbiotop.

I avsikt att närmare utreda flygekorrens status i området startades därför en kartering som gjordes mha holkar.

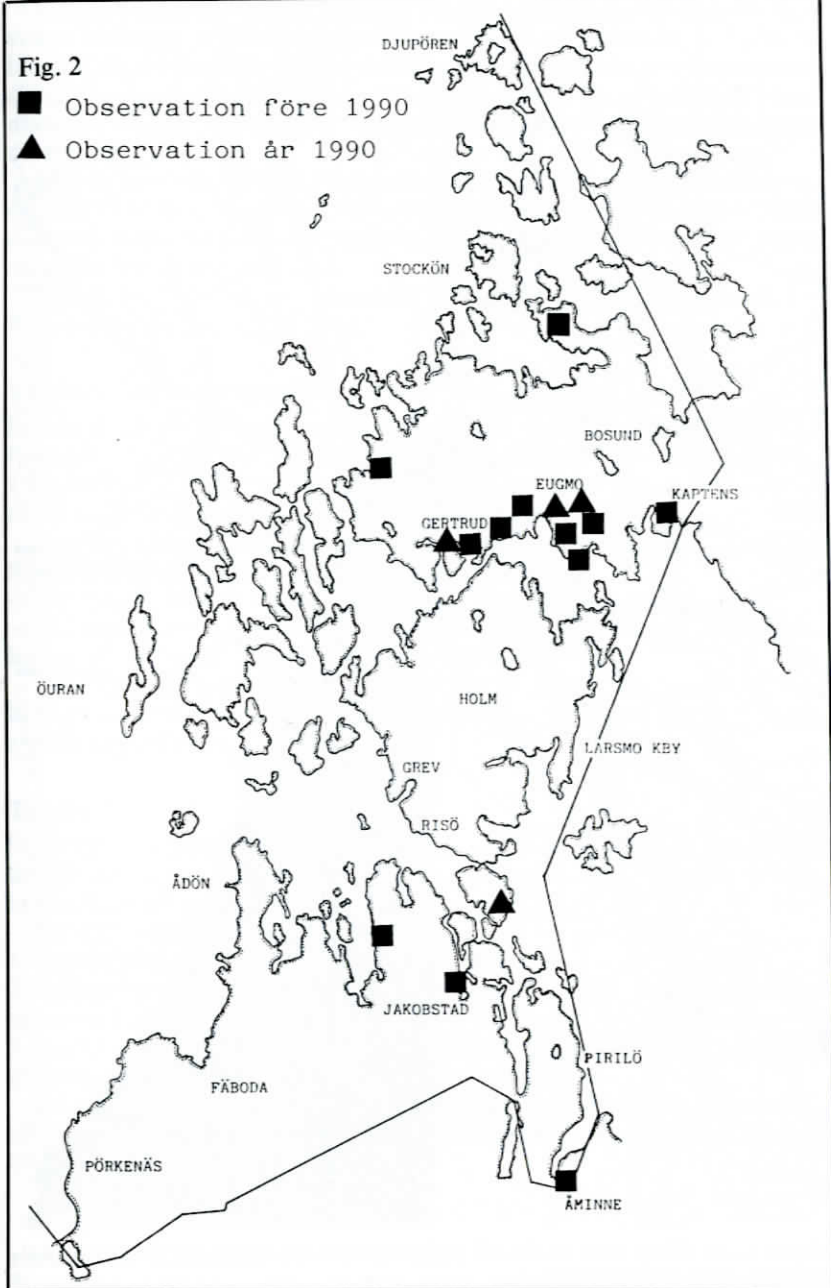

Flygekorre med 3 ungar i Tölby våren 1990. Bon med ungar hittades under maj—juli och i större grad än 1989. Foto: R. Wistbacka.

Fig. 2

■ Observation före 1990

▲ Observation år 1990

Aspen — en viktig, men tyvärr allt sällsyntare bostadsmöjlighet för många hållbyggare. Foto: Hans Hästbacka.

I denna kartering ingår 4 områden med en holktäthet som ungefär motsvarar Öskogen. 1 av dessa områden är lövskogsdominerat, 1 utgörs av blandskog och 2 består av barrträdsdominerad blandskog. I dessa områden finns sammanlagt 86 holkar. Ytterligare har holkar placerats ut i optimala flygekorrebiotoper i sammanlagt c. 130 st 1 × 1 km stora enhetskoordinatrutor.

Som av resultaten i Figur 2 kan utläsas var förekomsten i Jakobstadsnejden inte överhövan stor enligt holkkarteringen. I flere fall kunde ej heller tidigare förekomster dokumenteras vilket verkar tyda på att stammen i dessa områden inte är speciellt stark.

Inte en enda av "skogsholkarna", dvs holkar som placerats över 1 km från närmaste gård, var bebodd.

Världsnaturfondens flygekorreatlas

Ett annat aktuellt projekt är den flygekorreatlas som världsnaturfondens flygekorrearbetsgrupp organiserar. Till denna kartering har utvalts en 1 × 1 km stor ruta i de 50 × 50 km stora rutor som täcker flygekorrens nuvarande utbredningsområde. I hela landet finns inalles 103 st. sådana rutor.

Fingranskningen av dessa rutor göres så att skogsområdena i rutan genomsökes och följande saker noteras:

- Skogens ålder och sammansättning.
- Förekomsten av hackspettshål eller andra håligheter och eventuella tecken på förekomst av flygekorre i eller invid dessa.

Två rutor har genomgått hösten 1990 och tecken på flygekorreförekomst har noterats i en av dem. Utmärkande för dessa rutor är en sgs total avsaknad av hålträd och speciellt aspar.

Till slut

Skyddet av flygekorre har den goda sidan att alla de faktorer som ingår har definierats och är praktiskt genomförbara överallt inom flygekorrens utbredningsområde i Finland.

De är i korthet:

1. Spara hålträd (spec, aspar) och sätt ut holkar.
2. Splittra inte upp skogarna i mindre fragment med så stora hyggen att flygekorren inte kan passera dem.
3. Spara 1—2 ha stora dungar med gammal blandskog (med stora aspar och granar), som är förbundna med andra skogsområden.

En utav de sämre sidorna är att det på sina håll börjar vara väl sent att tillämpa dessa skyddsmetoder. Ifall markägarna överhuvudtaget känner till dem.

Litteratur:

Wistbacka R. & Mara B. Också flygekorren behöver holkar. OA-Natur 1989 årg. 6.